

ككش لفتش

اذا اصابه المطر انصرعه -
ككش - ككش - درنگ کردن انتظار کردن
(مع ن اض ٢) و بضم الككش بكسر الميم وضمها
درنگ و ككش اي تلبث به رطل ككش اكنه
رزق ككشي مثال خصيصي درنگ کردن صار
تمكثا اء ستاوا -

ملش

ملش - ملش - بچرب سخنی کسی را از کار می باز
راشتن و وعده زبان دادن که وفا نکن و يقال
ايمه ملش انظلام اسی صین المختلط الظلام عن المغرب
موت - موت - سودن چیرمی در آب موشان
بالتحريك ككك (مع ن اض ٢) يقال ملش الشيء
في الماء اموتة فانماث هو فيه انماثا - وثمة ايمه
لغة فيه يثار زمين نرم ميشد - مثل ميفار
و هيف و ايم و ختسك و نيشت الارض اذا
سقطت فلاتت و بردت -

نقش

متوت - و طش

موت - مكش

و عث

نات

ولث

نبت - نعته

نث - نعث و كاش

و هث

سخت - و رث

هپش

هث

فصل النون

نبت - نبت - کاویدن زمین بدست (مع
ن اض ٢) مثل نبتش - بنیة خاک جوے و
بهاه و خبث نبت اتباع -

نث - نث - فاش کردن خیر (مع ن اض ٢)
نیشت ترایدن خیک (مع ن اک ٢) فی النجیث
رانت نث نیشت احمیت -

سخت - سخت - مثل بنیة و بنیة الخیر انظر من
قبیه و يقال بر نعت القوم اسی ظهر سرهم و فلان
نیش فلانا اسی یستغیث به و یستغوی به و یستغوی به
بالغین ایضا قال ابو عبیدر سخت نشانه خاکین
سخت بالضم خلاف دل انجاشج مثل طنب

و طنب - استنجاش پیش آمدن بچیرے -
نقش - نقش - درو میدان و هو اقل من
النقل (مع ن اض ٢) و قوله تعالی انقلبت
فی العقدر و من السواحر و ایتة نقش السم او کزت
و فی اشل لا بد للصدور ان نیفت نقاشه بالضم
ما نقشه من فیکت يقال لو سألته نقاشه سواک
یا عطیة کما و هو باقی فی فیکت نقشه - بنو نقاشه و
از عرب و من نقیش اذا نقشه البحر -

نقش - نقش - نشا فتن نقیش انقاش کنگرک
نکش - نکش - با کسر فاش کردن چشم کنگرک
دو باره ریشه شود و تاب بازگردانیدن از پسین
و نکستن عهد و نام مردے نکشیه کار دشوار و فلان
شدید التکلیف ای النفس - و بلغ فلان نکشیه بیره
اذا همی جموده فی السیر و يقال لا نکشیه فی قوله
اے لا تخلف و طلب فلان حاجته ثم انکش
لاخره اے انصرف الیما -

ناتش - عنه ناتا و منا تا و ورثه و کوشش نمود
(مع بفتحها) المناث بالضم المبعده -

نعته - گرفت آزار (مع بفتحها) انعش مثله انعش
فی ماله اسرف و اخذ فی اجمار للیسر هم فی البنا
ای دا بوانی امرهم -
نقشش - بدی شدید مستمر -

فصل الواو

ورث - میراث دالی که از مرده رسد به
کس و اصله وراث انقلب الواو یاء لکسرة ما
قبلها تراث مثله اصل التار فیه واو - و رث و ارث
ارث بالالف المنقلبة من الواو رثة بالهاء المبدلة
من الواو میراث گرفتن (مع بکسر طاقول و رث

ابی دورثت الشيء من ابی و انما سقطت الواو
من المستقبل لوقوعها بین یاء و کسرة و هما متجانسان
و الواو مضافا و هما فخذت لاکتفاهما ای ایا و لم تسقط الواو
من یوعل لوقوعها بین یاء و فتحه و لم تسقط الیا من
یجر و یسیر لتقوی احدی الیا ین بالآخری و ایا
من یطایر لیسیر فاحلة اخری ذکرنا با فی باب سیم الحز
و ذلك لا یوجب فسادا و اقلناه لانه يجوز ان یقال
مع اخلان العلتین و يقال اورثه الشيء البوه و هم ورثه
فلان - و ورثه اسی ادخله شرکایک علی و رثته - و
توارثوه کابران کابر -

و عث - و عث - جای نرم که با می فرورد
و باسانی نتوان رفتن بر دی و استخوان شکسته کران
شک و اوعث القوم اسی و قعوا فی الوعث - و
امراة و عثه کثیرة اللحم - و عثا السفر مشقة - بل
موعث ناقص احسب - و اوعث فی مالک ای عث
و طث - و طث - پای بر زمین سخت زدن لقمه
فی وطن او لقمه -

ولث - ولث - باران اندک و محمدی اختیار
و قصد و نا استوار يقال ولث له عقدا - و منه
قول عمر بن الخطاب لولا ولث عقد لصرمت عنقک
و ولثه بالعصا لیسه اے ضربه -

وکاش - ککاش و غراب خورش چاشته گاهی
که جلد خورده شود استوککاش خوریم و کاش را -
و هث - فرو شدن بجاری و سخت کوفته شدن
(مع ک ان ٢) تو هث فی الامرا من

فصل الهاء

هپش - هپش - شوریدگی کار و سخن -
هث - هپش - بشاب باریدن باران يقال
هپشت السحابة بقطر یا اسلته ببعبره و هپشت الهالی ای ظلم

خلج واخلج یعنی رطلون فلجان چشم بریدن ریح
 فاض ۲ وک ۲) يقال خلجت عینہ واخلجت
 ای طارت و اشارت کردن چشم و ابرو و منه
 يقال خلجہ بعینہ و مشغول کردن يقال منه خلجۃ
 امور الدنیا ای شغلۃ و خلجت الناقۃ سے
 فطخت و لدہا فی خلوج وہی التي اخلج عنها البنا
 نقل لذلک لہنہا و خلجۃ سے طعنتہ و اخلجۃ
 الطعنتۃ ذات الیمین وذات الشمال و الار
 المصیب - خلج بفتحین درو استخوانها از ماندگی
 و کوفتگی (رع ک ات ۲) و پریدن چشم فی عین
 خلجہ بکسر اللام و تخلج المفلوج فی مشیتہ سے
 تفکک و تامل و تخلج فی صدری منہ شی
 اذا شکلت - خلج بضمین گروہی از عرب
 و کشتی ہای خرد و خلج شاخی از دریا و جوی و کرانہ
 جوی در سن و کاسہ بزرگ خلج بضمین ر ج -
 خلج - خلج بالنون رختی وی معربہ خلدی خلج
 خلج - خلج بضمین سستی اضح فلان خلجاشی
 خلجہ مر رفتار نزدیک گام ہاندر رفتار مردو -
 خارنخ - شہرست منہ احمد بن محمد البستی
 انخار زبخی مصنف تلمذ الیمین -
 انخرج - بن عامر فی نسب و حیر بن خلیفہ
 سسی بہ لفظ حبشہ و اسمہ زید مخرنخ مادہ شریکہ
 بنکام فرہی ان جلدش متورم نماید -
 مخرنخ - نے مشہر کتاب کرد رفتار -
 خسج - کامیر خمیر یا کاسے بافتہ از چشم -
 خیسفوج - پنہ دانہ و جوب کہنہ عمو یا جوب
 درخت عشر خصوصاً خیسفوجہ سکان کشتی -
 تخنجت الشاة لنگ شد و کج رفتار شد
 و انخض خضر کج شد و انخجوا الامر نقضوا شکتہ

خضج - بالکسر فالیر یعنی خریزہ زار -
 خضر جہ - نیکی غذا خضر نازک -
 خجاج - قبیلہ استخ خج شہر لیست بفارس
 خوجتہ وہی است -
 خنجر جہ - کمر خنجر موضعہ و يقال خنجر بالیاء
 خوجان - بالضم تعبہ استوا منها ابو عمر الفراء
 شیخ الخفنیہ و صاعد بن محمد الاستوئی الخوجانین

فصل الدال

دیساج - و دیساج - بالکسر دیبہ فارسی معرب
 و جمع علی دیباج او دیباج علی ان محل اصلہ شد و
 کما قلنا فی الدنایہ - دیباجان دور خسار دیباجہ
 روکاه قال ابن السکیت ما بالدار دینج بالکسر
 مشدد ای احد و شک ابو عبیدہ فی الیمجم و الحار
 قال ابو ہریرہ سالت عنہ فی البادیۃ جماعۃ من الای
 عرب فقالوا ما بالدار دینی دماز او و اعلى ذلک
 دوج - وجہ - بالضم ترکی و تاریکی لیلۃ دوج
 دلیل دوجوی - و ناقہ دوجویہ و بعیر دوجوی ای
 شدید السواد و ناقہ دوجاۃ ای منبسط علی الار
 و رخل دوج بفتح الیمجم و کسر ای شاک فی السلاح
 و تینج فی شکتہ سے دخل فی سلاہ و وجت السماء
 سے یجت - و جج و ججان نرم رفتن رعع جت
 ک ۲) يقال مر القوم بدجون علی الارض ای
 یدبون فی السیر قال ابن السکیت لا يقال ہذا
 للواحد و ہم الداجۃ - و قولہم ہم السحاج و الدراج قالوا
 الدراج الاعوان و المکارون - و يقال ترکب من
 حاجۃ و لاداجۃ الا آیت اتباع الحاجۃ - و يقال لا
 الدراج و لیسوا بالسحاج - و جج بالفتح و الکسر لادل
 انصح ما کیان حاجتہ کی للذکر و الاشی بالباء علی لہ و ج

من جنس مثل حماۃ و بطنہ و حاجۃ الضایک غوتہ
 ریسمان و جدجہ تاریک شدن شب بانگ کرن
 مرغان را -
 دحرج - و حرجہ - گرد گردانیدن خیر بر ادراج
 بالکسر کذلک يقال و حرجہ فحرج - دحرج چیز
 کرد حرجہ بالضم کو یک سر کین ججیل -
 درج - و روج - درجان رفتن (رعع و افق)
 و رج الرجل و الضب ای شئی - و ورج ای مضی
 سبیلہ - و ورج القوم و اندرجوا ای انقضوا و فی
 المثل الکذب من دبت و ورج ای الکذب للیمار و الا
 موات قال الاصمعی ورج الرجل ای لم یخلف نسلا و در
 الناقۃ و ادرجت اذا جاوزت السنہ و لم تنج منہ
 مدراج بالکسر اذا کانت تملک عادتہا - و ادرجت
 الکتاب طویۃ و درجہ الی کذا و استدرجہ ای اذناہ
 منہ علی التدریج فدرج ہو - و ورج بالفتح بادینر
 يقال رج و ورج و ورج و ورج - مدرجہ جای رفتن
 و گذشتن و قولہم خل ورج الضب سے طریقہ
 و رجعت الی درجی ای الی الطريق الذی جئت
 منہ ادراج ای طرق - درجہ یا بر درج ج و پاگاہ
 درجاستج - درجہ بالضم لغتہ فی درجہ وی المراقبۃ
 و نوعی از شک خوار درج بالکسبون و الحکرۃ کاخذ
 بنشہ و نور دنامہ يقال انفذتہ فی درج الکتاب
 ای فی طیبہ - و يقال ذہب منہ لوراج الراج آپدرا
 درج بالضم دوک دان و طبلہ زمان کہ پیرایہ و جاسر
 در و کیندر درجہ ہی خرتہ اوشی بدخل فی حیاء النایم
 تشہ فظنہ ولدہا فرامہ قال یوزید اذا اراد ان یسلم لثا
 ولد غیر باشد و انہما و عینہما و حشو احیار ہاشا و خرف
 فیر کوہا یا ما فیخاذا لذلک غم مثل المناض ثم
 یحلون الریاء عنہا مخرنخ ذلک انخرق وہی تری

خضرج
 خضر جہ
 خجاج
 دحرج
 خنجر جہ
 خوجان
 درج
 دیساج
 خلج
 خنجر جہ
 خارنخ
 انخرج
 مخرنخ
 خیسفوج
 تخنجت
 انخض

زوج - نوشیدن -
زوج - نوشیدن وین با هم مناسبت کردن -

فصل الزواجر

زوج - رباچه - با فتح کولی و بی بلاغه -
زوج - زواج - با کسر شد و در مزاج کفیدن -
زوجت الباب اقلقه - و از تحت الناقه اذا
اقلت زجرها علی الماء و از تحت الدجاجة اذا
امتلأ بطنها بیضا - و از فتح علی القاری جمولا اذا
لم یقدر علی القراءة و كذلك از فتح علیه لا تقبل
از فتح علیه بالتشدید و از فتح الرجل فی منطقه بالکسر
استخلق علیه الکلام و از فتح یفتخین در بزرگی کذا کتب
الزواج و منه زواج الناقه مزاج را همای تنگ -
زوج - زوج - جنبانیدن و زحمت است ۱۲ رجا
تاوه بزرگ گو جان بجز جبهیدین و لرزیدن
و از فتح الجحراے اضطرب و فی الحدیث من
رکب البحرین بر فتح فلاذمه یعنی اذا اضطربت
امواج و تفرج الشی اذا جاز و ذب بر فتح و بر فتح
و مترج جنبان و لرزان یقال کتبت رجلا و
امراه رجلا التي تفرج علیها بمها رجلة بالکسر
بالتی اب بر و لای و هی الشریفة و
الملیقة ایگار حج کیا ہے رجا ج بالفتح شوان
و گو سبیدن لاخو مردم ضعیف حال معجبه
رجاچه اے همزونه
زوج - روح - یفتخین یا فتح من بطن الخلة
او المرفیق ان یا کل و هو بمنزلة العقی من صبی
یریح و از فتح پوست سیاة قال ابو عبیده
اصله بالفارسیه زنده -
زوج - ارتعاج - لرزیدن و هو الارتعاد

زوج البرق و از فتح اذ تسایع لمعاته و یقال ارتعج
بالمه و عدده اذ اکثر و ارتعج الوادی و از استلاد -

زوج - زواج - گواهندی -

زوج - روانج - روانی و زحمت است و از فتح
روائی داوان متاع و درم را -

زوج - زواج - یفتخین کرد و از فتح ایضای انوار
رہو جت با فتح و هواری فارسی معرب -

زوج - زواج - شتران یا برادر تجارت -

زوج - زواج - کسب و زین شاخه و درخت و از فتح
زوج - زواج - خیال کردن بزنده راج مخفی که بر لم بزند
جست شکار کردن بزنده است شکاری تر می نشسته
منودن سطور و یفتخین ان رجا که هائی نیزه
و اینو به اے آن -

زوج - زواج - فرخ -

زوج - زواج - کبابی که بدان کشتی بانان و ملاحان راه
دریا میرود و جاهاے لشکر انداختن و غیره بدان
یشتانند معرب - راه نام -

فصل الزواجر

زوج - زواج - بالکسر آرایش و زرو ابر تنگ
سوخ یقال زواج مزاج اے مزین

زوج - زواج - بالفهم تیزی از فتح و آهن بن نیزه
زوجه زواج ج - و از فتح الرج فومزج اذا
علمت له زجا - و زجت الرجل از ج اسی طعنتم

بالزج مزج بالکسر نیزه کوتاه راج بارکی و رازسی بر
و از فتح نعت مند - و زجت المرأة حاجها اسی طعنتم
و طولته ظلم از ج بعید الخلو و نعامه زجا از ج
ابگینه زواج تلک نفاشج -

زوج - از علاج - از جای بر کندن یقال از ج

من مکانه خارج مزج بالکسر تکی که یکای و از فتح
زوج - مزج - بالحرکه و السکون جای نغز و مزج
نغزیدن از ج سبک رفتن از ج کذا کتب و زحمت است
که ۱۲ سهم مزج تیز مزج عن القوس - عطار مزج
ای قلیل دوزخ - مزج ایضا آنکه خوشن با قوس
چسپانیده باشد که ناز ایشان باشد مزج بالکسر
کفیدن که به کلید کشاده شد و وزن لاخرین
و از فتح الباب اقلقه -

زوج - مزج - القره اے ملائمه و مزج یفتخین
خشم گرفتن و زحمت است ان ما یقال مالی اراک
مزج اراک غضبان - مزج زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زنگ تیزی از فتح و هم الزواج قال
ابو عمرو و مزج یفتخین از ج و کسر با -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

زوج - مزج - زکی یا ککوات ایضا
کسر او لعماد فتح تا بنها مع تشدید تا شهادت مفرود مزج
زوج مثال خود بالفهم مشد و نوعی از نغان جادوی
القوم بزواجهم بالهمز اے با جمعهم - و اخذت الشی
بزواجهم و از ج اے کله و لم اے کله سشیاء -

سفتجه ان تعلى بالالا خسد مال في بلد المعط
 فيوفيه اياه ثم فيستفيد من الطريق ونعله السفتجه
 باشد سفتجه الراجح اي تحت ست زبدن آن
 اسفيدن ج- بالكسر ما والرصاص الاك والاني
 اذ اشد عليه المحرق صار اسرجا-
 سفلج- كحل دراز-
 اسفتج- عروق شجر في الطب غير با-
 سكبان ج- بالكسر معرب و سكبج دواني است م-
 سلوج- كقر بوس شهرت-
 سلج- بركان دراز بار يك سلن حج-
 سلج- دراز-
 سمنجان- بالكسر شهرت از طهارستان-
 سمج- شير جرب شيرين
 سنج- بفتحين غناب سنج اثر دود و جراغ بر
 ديوار و كل ما قطعه ياون غير لونه نقد سنج و مرد
 از ابن سیده معنی جراغ و سنج شله و سيلان بن
 معبد و الحافظان ابو علي الحسين بن محمد بن ابی
 بكر و محمد بن عمر و السجوني بالكسر محدثون سنج بالضم
 ديهي است به با میان سنج بالكسر ديهي است برون
 سنجان كمران قصبة است بجز اسان سنج الميزان
 منقوشه سنگ از و بالسين افضح من الصاد- سنج
 نهريت بد يا مصر و لقب حفص بن عمر و القتيبي
 سياهي يا سيبه آينه سنج كجرح برد سنج مخط-
 سنبافج- بالضم سنگه است كه بدان زو اينده
 شمشير بار جلا ميدهند و دندان را بدان جلا ميدند
 سنج كلف شهرت بجز و الكتاب السانط و
 يا ابيطير علي شي مثل النخل و الكرم و قد سنج جلا كلف
 تسيباجي احاطه كرد باغ خود را سجان بن و س
 بالكسر و هب بن سنبه بن كامل بن سنج

بالفتح او بالكسر او بالتحريك او هاء شيا يمن
فصل الشين
 شج- شجره بالفتح شجرتي شجرج بالكسر سرج-
 شج سر شستن (سجف اص ۲ و ك ۲) شج شجوج
 نعت منه و تد شج و شج و شج شد و لب الة
 رجل شج آنكه بر پيشاني اثر شگستگی دارد و يقال
 فجت السقيله البحر است شفته و شجت المفازة
 اية قطعها-
 شج- شج- شجاج- بالضم بانگ کردن زراغ
 و شجره و شجر (سج بفتحا) و يقال للبعال نبات
 شجاج و للمجار الوحشي شج و شجاج-
 شرج- شرج- العيبة بفتحين گوشه جامه وان
 و اشربت العيبة اذا دخلت بين اشراجها-
 شرج بفتحين ايضا راه ككشان و هو الحجرة-
 شرج الوادي منفسه اشراج ج- و اية اشرج
 ستور كه يك خصيه دي كلان باشد شرح ايضا
 مصدر منذ سج ك ان ۲) و كفتلي كمان و اشربت
 القوس اي الشفت- شرج نوع از چوب شرج
 كمان كه از وسه سازند و كجك آن بار و انت
 كه از گياه بافت بخت بار خزره و جز آن شرح
 بانسكون آب راه از سنگستان بزمن نرم
 شراج شرج و نام جاني و نام آبه دزه
 نهادن خشت و مانند گوته يقال هذا شرح هذا
 اسه شله- و هاشرح واحد اي ضرب واحد
 شرجان فرقان و لوانان مختلفان من كل لون
 تشرج بجزه و در زردن جامه را بنفشه نكند
 كردن و آينه شستن گوشت بخته يا خام-
 شرفج- شرفج شال علامه پيشا راه رسي

شج- يقال ما وقت شاجا- بالفتح اي شيا و اصله
 ما يرمى من الغيب بعد ما يلوكل شج نكند كردن
 جامه نافته شج بفتحات اي سر سنج بنوع و فسيله
 مردم از تضاعه و فزاره-
 شجرن- شجره- دور دور و تباوه و وقتن جابم
 را شجر بفتحين مسكون الوسط حل تنگ بافته-
 شنج- شج و كشدكي و ترنجيدكي (سج ك ان ۲)
 يقال شنج جلد و الشج و شج بفتحه و شجته انا-
 فرس شنج النساء و هو مدح له لانه اذ شنج النساء لم
 تترخ رجلاه و هو صفت الغراب بذلك ايضا-
 شاجه الام اندو كمين كردن او را ام (سج بفتحا)
 شج مكره در وازگ بلند بنايد و در واز يا شجيه-
 شج بفتحا و كرا و اورا-
 شطر ج- بالكسر بازي است معروف و الشج
 اوله و السين لغويه من الشطارة و التسيط شيطج
 بكسر الشين دواي معروف چيرك بالمدية-
 شافاج- گياهي است معرب بانگ هو اليرق
 شلج- ديهي است ببلاد ترك من يوسف
 ابن يحيى الشبلي الحديث-
 شهادنج- و يقال شاهدنج و هو ج القنب
 شاهرنج- گياهي است معروف-
 شاذنج- معروف-
 شج كيس محدث روي عن طاووس-

فصل الصاد
 صرح- صا ر و ح- آه ك گينه با خا گستر
 و غير آن فارسي معرب و كذا كل كلمه فيها صاد و
 جيم لانها لا يجتمعان في كلمة واحدة من كلام العرب
 صلج- صلج- بالضم و التثنية صلج الواحد صلجة

سفتجه - شج
 سفلج - شج
 اسفيدن - شج
 سمنج - شج
 سفلج - شج
 اسفتج - شج
 سكبجان - شج
 سلوج - شج
 سلج - شج
 سمنجان - شج
 سمج - شج
 سنج - شج
 سمنجان - شج
 سنج - شج
 شافانج - شج
 شلج - شج
 شهدانج - شج
 شاهرنج - شج
 شاذنج - شج
 شج - شج
 صلج - صلج

سفتجه بن جرم تضاعه اما بنوع بن فزاره ما بخار المجه و مسكون الميم - ق -

وقال الاخش لا نظير له سوى عابث وهاهيت

فصل الدال

دیح - تدیح - سرسپت فرو آوردن در رکوع
و جزان و نه احدیث انه نئی ان یدیح الرجل
فی الركوع کمایدیح السحار

دیح - دیح - بنهار کردن چیزی در زمین و صراح
دیده تپست و اینج بطنه اندا حاسی السح قال
اعرابی مطرا لیلین بقیتا فاذت الارض کلا

دیح رطل در حایه - بالکسر تعید سمن ضم البطن
و هو فعلایه لمحق بخطارة

دروح شیخ در روح - بالکسر اس کبر

دیح - دلوح راه رفتن با بار گران بر پشت سحابة
دلوح بالفتح کثیرة الماء سحاب دیح - و سحاب

واح و سحاب دیح و تدایح الشی فیما بینهما اذا حملاه
علی وجوده و فی احدیث ابن سلمان و ابی الدرداء

اشتری بالحقاقدا سحابه منیما - و دیح نام زسنه

دیح - واح - نقش بلوح به للصبیان یعللون به
یقال له نیا داحه - و دحه درخت بزرگ که تنه درخت

الدود حه - السمن -

دیح یعنی دوید از ترس و خم و پست کرد پشت
خود را و خوار گردید

دیح - خم و پست کرد پشت خود را -

دیح تدیح فرو آورد سر خود را و جمع کرد مجتمع
دلحه - دح حه دلحه بالضم زن فیه فرو نشسته اعضا

دیح - دنو جارام شد (مع البتھا) دیح مثله دیح
بالکسر عید ترسیان -

دیح کسین بد نطق -

دیحان - کریمان دیح

باله و اجاحه اسه اهلکمه بالسحاحه -
شخخته - آوازیکه نزد ملازه گرانى دارد و قرب شخاخ
پشخاٹ یعنی سریع -

المنع المطراب باران بفرافانی روان شد و
بهم بارید که بعضی ازان بر بعضی بر آمد -

دیح القوم - بکعبهم رموا بها لینظروا ایهما یخ
فانزاج دیح و ثیلث خطیه العسل یعنی
لانه که کبست دران شمس دهند ابعجج

واجحاح ج -

جروح عنقه گوید از زرد کردن خود را جروح
و جرواحه من الارض بکسر هاء هی اکام الارض

پشمانه غلام مجروح الرأس یعنی سر بلند از پیشانی
خطج - بکترین منبته علی السکون اسه فری یعنی
تابت باش یقال للغر اذا استصعبت علیه

حاله فقر اذ یقال للسحله و لا یقال للغر -
جالح - بالکسر بلا وزن پز رشت رو -

جالح دیح - بالضم دراز قد و جمع بالفتح کجواق جالنج
گران بار و ناگوار و ناقه جلدت بضم بجم صلبه
شدیده خاص بالاناث -

جناوح بن سیمون صحابی شهنش مصر -

فصل السحار

حیح - حرمه مخفف و اصله حیح زن و جمع حراح
و حرون ایضا كما قالوا فی المنقوس لدون مؤکون
والنسبة الیه حری دان شئت قلت حری قطع سمن

الفعل كما فتحوا فی النسبة الیه و قد یدوی
و قد وی دان شئت قلت حیح كما قلت یحل سته
امرأة حدیة كقوله كوناة قد -

حیح - بالکسر زجر للغم -

حاجیت - حیح مثل بی فی کتب التصرف لم یفسر

و ترضی کردن جلیح ناقه که در زمستان شیر دهد جلیح
ج و همی ایضا سال مرگ امرگی ستور ناقه جلیح بالکسر
ناقه که در قط سال شیر دهد و شیر بماند جلیح بالتحریک کم

موی شدن پیش سر (مع کانت) فاوله اللزج
ثم ابعجج ثم الصلح - ابعجج لغت منه و هو دیح پست
جلیح بجای سوسه رفتلی از سر بقر جلیح بالضم گاؤ

که شاخ نذار و جلیح بکسر اللام مرد بسیار خوار و بالغ
خوردنی و درخت خورده شده جلیح پیش آمدن بقوت
گذشتن ارکاسی جلیح بالضم سل نام مردی مجابحه

اشکارا کردن کار برابر کسی و جنگ روی
کردن دشمنی نمودن مجاح خشم روی جوار محدود
موضعی نزدیک بصره جلیح راسدای طلقه سم و امانه -

جیح - جموح - جاح - رکنی و توستی کردن اسب
وزن باشوهر و شتاقتن قال ابو عبیده قوله فقال
لو لوالیه و هم یحجون اسی یسعون جموح بالفتح علی

فعل اولکذا هو اسی خود نتواند بازگشت جاح
بالضم و التشدید تیر بے پیکان
جیح - جنوح - میل کردن و میل دادن کسی برا
لازم متعدی (مع بفتحها وض) جیح و جیح یعنی دایه

اسی اما له رجحون اللیل قبالة جواح كشهاد بیلوا
نزدیک سینه وی باالی الصدر كالصلوع هی
باالی النظر جاحه بیکه و جیح البعیر مجبول اسی انکرت
جواحه من الحمل الثقیل - جناح بالفتح مال اجزج -

و جحمة اسه اصبت جناحه جیح بالضم زجر جیح اللیل
بالضم و الکسر بره از شب جیح الطريق بالکسر جانیله
جیح القوم ناحیتهم و کنفهم -

جیح - جیح - از بیج بر کردن (مع فاض) او
منه اسجاحه وی الشدة الی جناح المال من سینه
او قننه و یقال جاحتم اسجاحه و اجاحهم و جاح

شخخته

دیح - دیح

جیح

دیح

دیح - دیح

دروح

دیح - دیح

جلیح

جلاح

دیح - دیح

جیح

دیح

دیح

دیح - دیح

دیح - دیح

روح

روح

روح

روح

روح

روح - روح بالضم من كوه وكرانه وهي ركوب ركوب
 ج - وسكان سرزمین ركوبه مثلها والضم ما به شدة
 ودرین كاسه مانده باشد جفته تركوبه امی كسنة بالشره
 او ركوبت الیه اس استندت الیه - ركوب آرام
 گرفتن بجزیه وركب الیه اسه ركن الیه - سرح
 مراكب زمین که سپس رود و كذا كس الرجل اذا تفرغ
 عن ظهر البعير -
 روح - روح بالضم من روح ارباح ج - وروح طعن
 راح طاعن و ذورج ایضا و لافعل له مثل طابن
 و نامر - و نور راح له قرنان - ساك راح ستاره
 و روح النفس البغل و اسما اذا ضرب برجله - و روح
 اذا ضرب السهمی برجله راح نیزه گر - و نامر مردسه
 راحة بالكسرة نیزه كرمی و يقال للسمی اذا كسفت
 من الراحه اخذت راحا و كذا يقال فی الابل
 اذا سمنت او دنت لان صاحبها يمنع من سخرها -
 روح - روح بالضم من روح ارباح ج - و روح
 روح علیه مجهولا اذا غشي عليه او اعتراه و من سخرها
 فمائل فهو روح -
 روح - روح بالضم جان ارواح ج - و روح
 و قرآن قوله تعالى و كذلك اوحينا اليك روحا
 من امرنا و جبريل قوله تعالى انزل به الروح الامين
 و جبرئیل قوله تعالى و كلمه القاها الی مریم و روح
 منه - روحانی بالضم فرشته دهری و يقال الكل
 ذمی روح ایضا و حالیون ج - مكان روحانی
 بالفتح اسه طیب روح بوسه يقال و جدت
 روحه و راحته و بادیر یاح ارباح ارواح ج - و راح
 ایضا حی زیر بوع و اصلها الواو و انما جاءت الیا
 لانكسار ما قبلها فاذا رجوا الی الفتح عادت الیه
 الواو و كقولك روح الماء و يقال روح و ریح كذا
 و الواو

روح ایضا قوت و غلبه قوله تعالى و تدبیر حکم و يقال
 الروح له امی الغلبه له - مروحة بالكسرة بادیرین مروحة
 بالفتح ج مروحة بالفتح بیابان مروحة ج - بی الموح
 التي تحترق فیها الراح - راح خمر راح بالفتح مثل
 شاد شدن بمعنى الاریاح يقال فحدثت راحی علی
 امی اریحامی و احتیالی - و جمع الراحه و هی الكفت
 روح آسایش و نسیم خوش تقال یوم روح امی طیب قوله
 تعالی فروح و ریحان امی رحمة و رزق - روح بالفتح
 و هو نظیر سار و هو اسم الوقت من زوال الشمس الیه
 الیل و شبانگاه شدن و هو نقیض وقت و معنی من
 كما يقال غدا یغدو و يقال خرجوا برواح من العشی
 و ریح مجزی - و سحریت الماشیه بالغاة و راحت بالضم
 امی رجعت - و يقال افعل ذلك سرح و روح امی
 فی سهولة تمرلح بالضم شب جامی ستور و بالفتح
 جامی شب آمد و شد کردن نقیض معدی - و يقال
 ماترک فلان من ابیه معدی و لامر اذا شبهه فی
 احواله كلها - و يقال راح الیوم و راح اذا شدت ریح
 و یوم راح امی شد بدالریح و مكان یح و شی روح
 طیب الیج - و راح الشجر امی تبطر بورق - و راح
 فلان للمعروف یراح راحة اذا اخذته لخطیئة
 و هو الاریح بالندی - و راحت یده بكذا امی
 له و راح النفس ریح راحة اذا تحسن امی صار فلان
 و راح الشی براده و بریح امی وجد ریح و منه الحدیث
 من قتل نفسا معاهدة لم یح راحه انجته بالفتح و الكسرة
 من كلا البایین لم یح ایضا من الراحه و المعنی واحد
 و قوله باله سار و الراحه امی باله شی - و روح الغیور
 اذا ضربته الیج فهو روح و روح مثل مشوب مشیب
 نبی علی شیب تقال نهار و ض مریح امی مظهر روح
 خوشبوی گردانیدن بن مروح و نه الحدیث انه

امرنا لا تمد الروح عند النوم و نحو الجاه باز آوردن ستور
 شبانگاه آراسته شبانگاه باز آوردن ستور رانجان و بود
 گرفتن کوشش جز آن مردن يقال من راح الابل
 ردوا الی المرح - و راح اللیامی امن - و راح الرجل
 مات - و راح علیه حقه امی رده علیه - و راحه اشقی
 اندر آنکه یعنی آسایش راح از جل امی رجعت الیه نفسه
 بعد الاعداء - و راح امی نفس - و راحوا امی غلوا فی الیج
 و راح الشی امی وجد ریح و راحنی الصیدی و وجد ریحی
 و كذلك جنی الصید علی الاصل فی ذلك کلها اشتقاق
 آسایش یافتن آسایش حستن و بوی بردن شمشیر
 علی الاصل كلك - و اشتقاق الیه استنام و المستراح
 المخرج - مروحة گاه این گاه آن گاه کردن يقال روح
 بین رجليه اذا قام علی احد لهما مرة و علی الاخری
 مرة و كذا یراه تراویحان بالمعروف - روح بالفتح
 و راح نهادن پیشهای پاه از یک دیگر در گذریدن
 چنانکه پاشنه تازی یک باشد با هم بخان الفج و کل
 نقامة روحا و النعت منه الروح - و تصفة روحا
 غریبه القعر - و طیر روحی متفرقة - و روح دوباره برگ
 بیرون آوردن درخت و روح الهیست امی طال -
 و روح الماء امی اخذ روح غیره - و روح بالمروحة و روح
 امی راح من الروح - و الاریح الشاطر - و راح
 الله فلان امی ریحه ریحی فزخ خود فزخ خوئے
 ریحان شاه سپهر و روزی يقال خرجت امی ریحان
 الشدای رزق الله تعالی و فی الحدیث الولد من
 ریحان الله و قولهم سبحان الله و سبحان الله فیهما علی
 یریدون تنزیله الیه فاقامه بقوله تعالی و انحب
 ذوا العصف من الریحان فالصفت سابق الیج و الریحان
 عن الفزاد و حاد و حاد و حاد و حاد و حاد و حاد
 روح شکر نزدیک بیان دوران ارض و حاد و حاد

له پاره از کوه برآمد ۱۰۰ ریزه نان در شیر و غیره ۱۰۰